

Informatiebrief

Zaaknummer: Z - Z/23/075104
Documentnummer: 369353
Datum: Dinsdag 31 oktober 2023 Verzonden 01-11-2023
Onderwerp: Aanpak bestrijding energiearmoede
Portefeuillehouder: Wethouder De Bruijn
Wethouder Schokker
Bijlage(n): Bijlage 1. Eindrapportage Energiefixers Voorschoten

Geachte Raad,

Op 6 december 2022 heeft u de laatste update ontvangen met betrekking tot onze inspanningen om energiearmoede te bestrijden. Sindsdien hebben er tal van ontwikkelingen plaatsgevonden en zijn er verschillende initiatieven ontplooid. Het is gebleken dat met het streven naar de doelen, die in het plan van aanpak energiearmoede zijn gesteld, een wezenlijke bijdrage wordt geleverd aan het verminderen van de problemen op dit gebied bij inwoners en maatschappelijke organisaties. Middels deze brief willen wij u graag op de hoogte brengen van de huidige stand van zaken en u informeren over toekomstige activiteiten.

De aanpak

De aanpak bestrijding energiearmoede bestaat uit drie sporen. Voor deze drie sporen wordt hieronder de huidige stand van zaken toegelicht.

Spoor 1: Energiebesparing

Energiefixers

Het geven van energieadvies en het installeren van kleine energiebesparende maatregelen wordt gezien als een van de meest effectieve interventies om energiearmoede te bestrijden (TNO, 2023). In de raadsinformatiebrief van 6 december 2022 is beschreven dat dit bereikt kan worden door ofwel een lokaal fix-team op te zetten of door een beroep te doen op energiefixers van een commerciële partij. In deze brief sprak het college de intentie uit om een lokaal fix-team op te zetten. Echter, na uitvoerige gesprekken met betrokken partijen (Voorschoten voor Elkaar, woningbouwcorporaties, lokale initiatieven), hebben we moeten vaststellen dat er op dit moment in Voorschoten niet voldoende basis bestaat om dit tot een succes te maken. Om die reden is besloten een eerste opdracht te gunnen aan een commerciële partij. De eindrapportage van deze opdracht is bijgevoegd als bijlage 1.

Gedurende de periode van juni tot en met augustus heeft Klimaatroute 290 huisbezoeken uitgevoerd. Deze huisbezoeken omvatten enerzijds het verstrekken van energieadvies, waarbij gedragscoaching plaatsvindt, en anderzijds het uitreiken en installeren van kleine energiebesparende maatregelen. Alle huishoudens in Voorschoten die energietoeslag hebben ontvangen, hebben hierover een schriftelijke aankondiging ontvangen. Deze huishoudens hadden de mogelijkheid om een afspraak te maken met een energiecoach van Klimaatroute. Om ervoor te zorgen dat zo veel mogelijk huishoudens deelnamen, bezochten de energiecoaches bovendien herhaaldelijk de woningen in kwestie. Bewoners konden dan direct deelnemen aan het advies of ter plaatse een geschikte afspraak maken.

De 290 huishoudens die meededen aan het energieadvies hebben in totaal 1.878 producten ontvangen. De uitgereikte maatregelen staan gelijk aan een potentiële jaarlijkse CO₂-reductie van 72.228 kg en een kostenbesparing van in totaal €54.904. Dit komt neer op een jaarlijkse CO₂-reductie van gemiddeld 249 kg per huishouden en een kostenbesparing van gemiddeld €189 per huishouden. De impact van dit project is in deze berekening enkel gebaseerd op de fysieke producten die zijn uitgereikt en niet op de besparing door opvolging van de gedragscoaching.

Isolatie koopwoningen

Het college bereidt een aanvraag voor in het kader van de Specifieke Uitkering (SpUK) Lokale Aanpak Isolatie. De gemeente Voorschoten kan een aanvraag doen voor € 287.620. Samen met al eerdere toegekende middelen maakt dat er in totaal € 398.552 beschikbaar komt voor het isoleren van koopwoningen met een lage energetische kwaliteit. We richten ons op een ontzorgingsaanpak in combinatie met een subsidieregeling om eigenaren te ondersteunen bij het nemen van isolatiemaatregelen. Deze aanpak is in voorbereiding en hier wordt u op een later moment apart over geïnformeerd.

Spoor 2: (Inkomens)ondersteuning huishoudens

Energietoeslag

Begin september is de nota van wijziging naar de Tweede Kamer gestuurd. Belangrijke punten hierin waren het vrijgeven van de energietoeslag voor 2023 en dat DUO alle studenten gaat ondersteunen. De financiële middelen voor deze regeling worden vrijgemaakt in de decembercirculaire. Dit betekent dat de doelgroep in december 2023 de resterende energietoeslag ad € 800 zal ontvangen. In 2024 wordt geen energietoeslag geïntroduceerd. In

plaats daarvan is het demissionaire kabinet van plan om andere tegemoetkomingen, zoals de huurtoeslag en het kind gebonden budget, te verhogen.

Landelijk en gemeentelijk noodfonds energie

Er een gezamenlijk noodfonds van de overheid en energieleveranciers waarmee moet worden voorkomen dat kwetsbare huishoudens met een betalingsachterstand te grote schulden opbouwen. Mensen moeten perspectief houden op een schuldenvrije toekomst. Daarom moet de gemeentelijke schuldhelpverlening hen hulp kunnen (blijven) bieden. Het kabinet wil zoveel mogelijk voorkomen dat schuldregelingen worden opgezegd wanneer mensen niet langer aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

Er is nog geen gebruik gemaakt van het bedrag van € 100.000 voor de oprichting van een lokaal noodfonds voor energiearmoede (amendement 180). Dit gezien het bestaan van het hierboven beschreven nationaal noodfonds voor energie (Tijdelijk Noodfonds Energie) en andere lokale noodfondsen zoals Stichting Urgente Noden (SUN) in Voorschoten. Het uitvoeren van het nieuw op te richten lokale noodfonds door SUN bleek in een vroeg stadium niet aan de orde vanwege de teruglopende vraag naar ondersteuning.

'Warme' huiskamers

In de vorige winterperiode is niet veel gebruik gemaakt van de zogenaamde 'warme huiskamers' bij de Bibliotheek, het zwembad en de buurthuizen. Daarom is voor deze winter vooralsnog niet het plan om dit opnieuw te doen. Enkele van deze locaties zijn echter vrij toegankelijk tijdens de reguliere openingstijden. Inwoners kunnen daar dan ook terecht om bijvoorbeeld de krant te lezen in een verwarmde ruimte in de bibliotheek. Op deze locatie kunnen inwoners tevens informatie vinden en geholpen worden bij het aanvragen van de energietoeslag en bij armoede- en schuldenproblematiek.

Spoor 3: Ondersteuning verenigingen en maatschappelijke organisaties

Op 9 mei stelde het college de 'subsidieregeling tegemoetkoming energielasten maatschappelijke organisaties gemeente Voorschoten' vast. Met raadsinformatiebrief 029 bent u hierover geïnformeerd. Het doel van deze regeling was om maatschappelijke organisaties te ondersteunen bij de stijgende energiekosten door een eenmalige compensatie te bieden voor de periode van april 2022 tot en met maart 2023. Maatschappelijke organisaties hadden tot en met 30 juni 2023 de mogelijkheid om een subsidieaanvraag in te dienen, met een maximale toekenning van € 5.000 per aanvraag.

Van de ruim 40 aangeschreven organisaties hebben uiteindelijk 10 organisaties een aanvraag voor ondersteuning ingediend. Deze aanvragen zijn alle 10 gehonoreerd voor een bedrag van in totaal € 40.330,08. Het gemiddelde aangevraagde en toegekende bedrag is € 4033,01. Dit gemiddelde bedrag is relatief hoog, maar maakt wel duidelijk dat organisaties óf een aflopend contract hadden en veel extra kosten hadden óf een doorlopend contract en helemaal geen hogere kosten. De regeling heeft hiermee het doel bereikt, ondersteuning aan organisaties die écht problemen ondervinden met de hogere kosten van energie.

Onderzocht wordt nu hoe de organisaties verder ondersteund kunnen worden bij het betaalbaar houden van de energierekening. Hier zullen nadere voorstellen voor worden uitgewerkt. Hierbij kan gedacht worden aan het aanbieden van een gratis energiescan, het adviseren over energiebesparing, het toeleiden naar reeds bestaande subsidieregelingen op regionaal en landelijk niveau én het aanbrengen van directe kleine energiebesparende maatregelen. De ervaring leert dat het investeren van € 1 in directe kleine energiebesparende maatregelen jaarlijks een besparing op de energierekening van hetzelfde bedrag oplevert.

Toekomstige activiteiten

Naast de reeds beschreven activiteiten wordt ook een vervolg op de aanpak voor de energiefixers ontwikkeld, ook voor inwoners met koophuizen van een mindere energetische kwaliteit. Een financieel overzicht van de uitgaven op het gebied van de aanpak energiearmoede zal bij een volgende informatiebrief weer worden toegevoegd.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

E.A. van Watingen,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerding,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

KLIMAAT ROUTE

Eindrapportage Energiearmoede

Gemeente Voorschoten

Projectleider gemeente

Projectmanager Klimatrout

Datum

Miranda van der Eik

Frederiek de van der Schueren

23 augustus 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. De opdracht.....	3
1.1 De energiearmoede aanpak van Klimaatroute	3
1.2 Doelgroep en doelgebied	4
1.2.1 Werving doelgroep	4
2. Projectresultaten.....	4
2.1 Conversie	4
2.2 Bespaarpotentieel uitgereikte maatregelen.....	5
2.3 Signalementen	6
3. Klanttevredenheidsonderzoek	6
3.1 Klanttevredenheidscijfer	6
3.2 Klachten en retouraanvragen	7
4. Aanbevelingen	7
5. Conclusie	8

1. De opdracht

Voor u ligt de eindrapportage van Klimaatroute ten aanzien van de uitvoering van energieadviezen voor huishoudens met een laag inkomen in gemeente Voorschoten. Aanleiding voor het project is de vraag van de gemeente naar een specifieke aanpak gericht op het ondersteunen van circa 290 energiearme huishoudens met: energieadvies en installatie van kleine energiebesparende maatregelen. Doel van de opdracht is om door middel van kleine besparingsmaatregelen een vermindering van het energieverbruik en daarmee **milieuwinst** en **verlaging van de energielasten** te realiseren. Deze eindrapportage bevat de bereikte resultaten.

1.1 De energiearmoede aanpak van Klimaatroute

Voor de uitvoering van de energieadviezen zet Klimaatroute de Duurzaam Wonen dienstverlening in. Deze dienstverlening is speciaal ontwikkeld voor het adviseren en begeleiden van bewoners bij het verduurzamen van de woning. De aanpak bestaat uit:

Energieadvies aan huis

Het energieadvies wordt aan de deur opgesteld, de energiecoach maakt hierbij gebruik adviessoftware die speciaal is ontwikkeld voor (huur)woningen. De software genereert een 3D-model van de woning op basis van BAG data, satellietbeelden, hoogtekarten, het bouwjaar, en het woningtype. Om het advies verder te specificeren kunnen bewoners aangeven welke maatregelen reeds zijn toegepast in de woning, en wat ze het belangrijkste vinden bij het verduurzamen van hun woning. De maatregelen worden op volgorde van besparing aan de bewoner gepresenteerd. Na het opstellen van het energieadvies worden de geadviseerde maatregelen een voor een met de bewoner doorgenomen. De uitgebrachte adviesrapporten worden per mail of per post (indien geen e-mail beschikbaar) opgestuurd. Daarnaast geeft de energiecoach van Klimaatroute aanvullende gedragstips die de bewoner kan toepassen om het energiegebruik in de woning te reduceren. Denk hierbij aan het gebruik van de wasmachine, de temperatuur in huis en het douchegedrag.

Uitreiken en installeren van besparingsmaatregelen

Deelnemers mogen op basis van het energieadvies een pakket met gratis energiebesparende producten kiezen. De energiecoach helpt de bewoner bij het maken van de juiste keuze, zo weten we zeker dat de bewoner uitsluitend producten ontvangt die passend zijn voor het woningtype en de behoefte van de bewoner. Klimaatroute besteedt in de adviesverlening relatief weinig aandacht aan vergaande besparingsmaatregelen zoals spouwmuurisolatie of zonnepanelen, en richt zich in plaats daarvan op eenvoudig toe te passen maatregelen die een directe besparing opleveren, zoals ledverlichting, tochtstrippen en radiatorfolie.

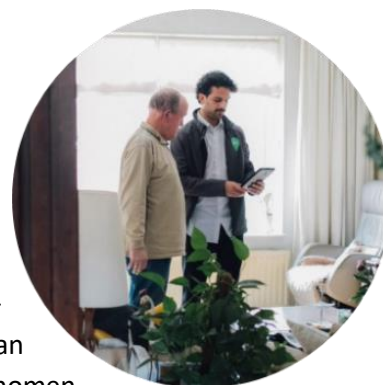
Na het verzamelen van de producten brengt de energiecoach de maatregelen direct aan in de woning, mits de bewoner akkoord gaat met de installatiehulp. Ondertussen geeft de energiecoach uitleg over de toepassing en het gebruik van de producten. Bewoners die geen installatiehulp wensen, ontvangen een schriftelijke installatie-instructie en/of zij kunnen installatievideo's bekijken op de [website van Klimaatroute](#). Pas als alles duidelijk is wordt het gesprek afgerond en gaat de energiecoach door naar de volgende woning.

1.2 Doelgroep en doelgebied

De opdracht richt zich op huishoudens die in energiearmoede leven. Volgens TNO (2020)¹ is energiearmoede het gevolg van een laag inkomen, hoge energielasten, en een gebrekkige woonkwaliteit. Voor deze doelgroep geldt dat kleine energiebesparende maatregelen en gedragstips die leiden tot energiebesparing het meest kansrijk zijn. Klimaatroute besteedt in de adviesverlening richting woningeigenaren ook aandacht aan vergaande besparingsmaatregelen zoals spouwmuurisolatie of zonnepanelen. Bij de doelgroep aanpak selecteert de gemeente bewoners die naar verwachting lijden aan energiearmoede. De gemeente heeft een lijst samengesteld van bewoners die om die reden in aanmerking komen voor energieadvies aan huis.

1.2.1 Werving doelgroep

Geselecteerde bewoners ontvangen voorafgaand aan de actie (gefaseerd) een aankondigingsbrief. Via de contactgegevens van Klimaatroute in de brief kunnen bewoners een afspraak maken met een energiecoach. Daarnaast gaan de energiecoaches huis aan huis langs de aangeschreven woningen. Vanaf de dag dat de bewoners de brief hebben ontvangen zullen de energiecoaches meerdere dagen per week routes lopen op basis van de adressenlijst. Zij doen dit overdag maar ook op voor bewoners logische momenten, bijvoorbeeld tussen 16:00 uur en 20:00 uur of op zaterdagmiddag. Bewoners kunnen direct meedoen aan het advies of aan de deur een afspraak maken op een voor hen geschikt moment. Bewoners die ons gemist hebben worden later nog eens benaderd en ontvangen een niet-thuis bericht in de brievenbus. Op deze manier doet ruim 50% van de aangeschreven adressen mee met het project. Het streven is om zoveel mogelijk bewoners deel te laten nemen aan de actie.

2. Projectresultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de activiteiten van Klimaatroute toegelicht, waaronder de conversie, bewonersreacties, uitgereikte maatregelen en de potentiële energiebesparing.

2.1 Conversie

Klimaatroute heeft **290 energieadviezen** uitgevoerd; in Tabel 1 treft u de resultaten van de huis aan huis acties.

TABEL 1 RESULTATEN HUIS AAN HUIS ACTIES

Status	Aantal	Percentage
Dichte deur	241	38%
Energieadvies uitgevoerd	290	46%
Geen interesse	96	15%
Geen woonfunctie	2	1%
Eindtotaal	629	100%

Toelichtingen:

- **Dichte deur:** in totaal deed 38% van de huishoudens de deur niet open voor onze energiecoaches. Bewoners worden circa drie keer bezocht door onze energiecoaches om bewoners ruim de mogelijkheid te geven deel te nemen aan de actie. Bij de eerste dichte deur wordt bovendien een niet thuis-flyer achtergelaten, waarop nogmaals staat aangegeven hoe bewoners zich kunnen aanmelden (in de zes meest gesproken talen in Nederland).

- **Energieadvies uitgevoerd:** van het aantal aangeschreven huishoudens deed uiteindelijk 46% mee aan het energieadvies; een mooi resultaat en in lijn met de verwachting die Klimaatroute heeft omtrent de participatiegraad bij energiearmoede projecten. Zie Bijlage 1 voor de conversie per woningcorporatie.
- **Geen interesse:** een relatief klein deel van de bewoners geeft aan geen interesse te hebben in het energieadvies (15%). De redenen voor 'Geen interesse' treft u in Tabel 2.

TABEL 2 REDENEN VOOR GEEN INTERESSE

Reden	Aantal	Percentage
Afmelding	24	25%
Geen gesprek mogelijk	20	21%
Geen specifieke reden	12	13%
Negatieve ervaring met gemeente of woningcorporatie	4	4%
Ouderdom	5	5%
Verhuizing	2	2%
Woning is al duurzaam	29	30%
Eindtotaal	96	100%

2.2 Bespaarpotentieel uitgereikte maatregelen

De 290 huishoudens die mee deden aan het energieadvies hebben in totaal 1.878 producten ontvangen (zie Tabel 3, 4 en 5); gemiddeld krijgt ieder huishouden een pakket met zes tot zeven producten. De bespaarpakketten hebben een gemiddelde waarde van €127,05 inclusief btw.

De uitgereikte maatregelen staan gelijk aan een potentiële jaarlijkse CO₂ reductie van **72.228 kg** en een kostenbesparing van in totaal **€54.904,-**. Dit komt neer op een jaarlijkse CO₂ reductie van gemiddeld **249 kg** per huishouden en een kostenbesparing van gemiddeld **€189,-** per huishouden. De impact van dit project is in deze berekening enkel gebaseerd op de fysieke producten die zijn uitgereikt en niet op de besparing door opvolging van de gedragscoaching. Zo wordt er tijdens het coachingsgesprek onderzoek gedaan naar het gebruik van de thermostaat, de positionering van meubilair rondom radiatoren, het gebruik van elektrische apparaten en witgoed, wijze van ventileren, etc.

TABEL 3 BESPAARPOTENTIEEL UITGEREIKTE GAS BESPARENDE MAATREGELEN

Maatregel	Aantal	Gas besparing p/s in m3	Totaal gas besparing in m3	Besparing in €	Co2 besparing in kg
Brievenbusborstel	10	11	113	164	213
Deur siliconen strip	43	8	327	474	616
Douchetimer	23	36	828	1.201	1.560
Radiatorfolie	73	10	730	1.059	1.375
Radiatorontluchter	18	12	216	313	407
Radiatorventilator	274	65	17.810	25.825	33.554
Tochtstrip	68	15	1.040	1.509	1.960
Waterbespaarder voor kraan	4	74	297	431	560
Waterbesparende douchekop	145	67	9.730	14.108	18.330
Totaal	658	299	31.091	45.082	58.575

TABEL 4 BESPAARPOTENTIEEL UITGEREIKTE ELEKTRICITEIT BESPARENDE MAATREGELEN

Maatregel	Aantal	Elektra besparing p/s in kWh	Totaal elektra besparing in kWh	Besparing in €	Co2 besparing in kg
Ledlamp	815	26	20.864	8.346	11.600
Koelkastthermometer	61	10	604	242	336
Stekkerdoos met schakelaar	147	21	3.087	1.235	1.716
Totaal	1.023	57	24.555	9.822	13.653

TABEL 5 OVERIGE MAATREGELEN

Maatregel	Aantal	Besparing in €	Co2 besparing in kg
Analoge tijdschakelaar	48	0	0
Drybag ontvochtiger	72	0	0
Energiemeter	42	0	0
Smartplug	35	0	0
Totaal	197	0	0

2.3 Signalementen

De energiecoaches hebben bepaalde zaken in bezochte woningen gesignaleerd die interessant zijn voor de woningcorporaties. De gemeente ontvangt hiervan een overzicht en bespreekt dit met de woningcorporaties.

3. Klanttevredenheidsonderzoek

3.1 Klanttevredenheidscijfer

Alle bewoners die een energieadvies hebben ontvangen worden uitgenodigd voor deelname aan het klanttevredenheidsonderzoek van Klimaatroute. Bewoners ontvangen een uitnodiging na het bezoek van de energiecoach. Deelname aan de enquête is uiteraard niet verplicht. 30% van de bewoners mee aan het onderzoek. In de enquête worden een aantal dimensies uitgevraagd die door de deelnemer worden beoordeeld met een cijfer van 1 tot 5, waarbij 1 het laagste cijfer is en 5 het hoogste.

Adviestraject: de beoordeling van het volledige adviestraject (het adviesgesprek met energiecoach inclusief het bespreken van energie bespaartips tot aan het kiezen van energiebesparende maatregelen en de installatie van deze producten). Bewoners geven ons adviestraject een **4,6**.

Communicatie: de beoordeling van het contact tussen Klimaatroute en de bewoner, tijdens het adviesgesprek maar ook met bijvoorbeeld de klantenservice. In Voorschoten wordt deze dimensie beoordeeld met een **4,5**.

Deskundigheid: de beoordeling van het kennisniveau en de deskundigheid van de medewerkers bij Klimaatroute. In Voorschoten geven bewoners de deskundigheid van onze medewerkers een **4,5**.

Kwaliteit: de beoordeling van de kwaliteit van het (digitale) adviesrapport. Het adviesrapport wordt beoordeeld met een **4,3**.

Rapportcijfer: Bewoners wordt ook gevraagd om een cijfer te geven aan de *volledige dienstverlening* van Klimaatroute met een cijfer van 1 tot 10 waarbij 1 het laagste cijfer is en 10 het hoogste. In Voorschoten wordt de volledige dienstverlening beoordeeld met een **8,7**.

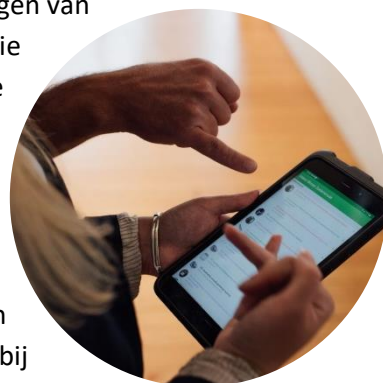
3.2 Klachten en retouraanvragen

Om ons kwaliteitsstandaard te waarborgen heeft Klimaatroute een registratiesysteem voor klachten opgenomen. Alle klachten worden verplicht opgenomen in het klachtenregister als “afwijkingen” waarop actie moet worden ondernomen. Dit is tevens een vereiste uit ons ISO9001 certificaat. De afwijking moet verholpen worden en er moet terugkoppeling worden gegeven aan zowel deelnemer als opdrachtgever. De klantenservice van Klimaatroute is op werkdagen bereikbaar tussen 08:30 en 17:30 voor het beantwoorden en afhandelen van klachten. Alle klachten worden binnen 2 tot 5 werkdagen opgepakt en geregistreerd in het klachtenregister. Tot op heden zijn er geen klachten binnengekomen bij Klimaatroute.

4. Aanbevelingen

Klimaatroute heeft in de periode juni tot en met augustus 2023 intensief contact gehad met inwoners van gemeente Voorschoten. Onze energiecoaches zijn bij 290 huishoudens over de vloer geweest, hebben de (energetische) staat van woningen bekeken en feedback ontvangen van deelnemers. Mede hierdoor heeft Klimaatroute een aantal aanbevelingen die de gemeente kan helpen om de doelgroep waar nodig verder te ondersteunen en de energietransitie in de komende jaren een stap verder te brengen.

Ontzorgen bewoners: in het adviestraject van Klimaatroute speelt het ontzorgen van de bewoner een belangrijke rol. Zo hoeft de bewoner zich in principe (tenzij de bewoner liever een afspraak maakt op voorhand) niet aan te melden voor de actie, de energiecoach belt gewoon een aantal keer aan bij de bewoner om het advies uit te voeren. Daarnaast worden de uitgereikte energiebesparende producten bijvoorbeeld direct na het advies geïnstalleerd door de energiecoach. In feite hoeft de bewoner dus niks te doen om gebruik te maken van het advies en de maatregelen en wordt hij/zij zoveel als mogelijk ontzorgd in het proces. Wij raden de gemeente aan om bewoners in volgende projecten zoveel mogelijk te ontzorgen, door bijvoorbeeld:

- In één contactmoment zoveel mogelijk acties uit te voeren;
- Het aan- en afmelden zo gemakkelijk mogelijk te maken of het aanmeldproces zelfs optioneel te maken;
- De benodigde acties zoveel als mogelijk af te laten handelen voor de bewoner i.p.v. acties neer te leggen bij de bewoner.

Inzet op kostenbesparing: het adviesteam van Klimaatroute heeft de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan in het activeren van bewoners om de woning te verduurzamen. In de RRE(W)-projecten lag de nadruk van bijvoorbeeld de communicatiematerialen en het gesprek aan de deur, op duurzaamheid en CO₂ besparing. Bij de energiearmoede-projecten ligt de focus juist op kostenbesparing, zo wordt de besparing in het adviesrapport uitgedrukt in euro's. Het is ons team opgevallen dat bewoners makkelijker deelnemen aan een actie gericht op kostenbesparing i.p.v. aan een actie gericht op verduurzaming. Het (niet) besparen op energiekosten voelt men – juist ook nu met de hoge

energieprijzen – direct in de portemonnee en heeft dus invloed op de persoonlijke situatie van de bewoner. Voor toekomstige regelingen is het nuttig om de *incentives* voor inwoners om al dan niet deel te nemen aan een actie inzichtelijk te maken. Deze *incentives* kunnen vervolgens gebruikt worden bij de werving en communicatie.

5. Conclusie

In de periode juni tot en met augustus 2023 zijn in totaal 290 huishoudens geadviseerd en begeleid in het verlagen van de energierekening. Bewoners zijn voorzien van energieadvies, energiecoaching, kleine energiebesparende producten en installatieservice. Dit heeft geresulteerd in een potentiële jaarlijkse CO₂ reductie van **72.228 kg** en een jaarlijkse kostenbesparing van **€54.904,-**.